

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: diplomová

Posudek: oponenta

Práci hodnotil(a): Mgr. Markéta Pokorová

Práci předložil(a): Ivana Pawelková

Název práce: Připravenost žáků 1. ročníků na školní výuku

1. Cíl práce

Autorka se ve své práci zabývá připraveností dítěte pro vstup do 1. ročníku základní školy, a to jak teoreticky, tak prakticky prostřednictvím konkrétní případové studie.

Mezi stěžejní cíle práce patří rozbor základních faktorů, jež připravenost (potažmo zralost) dětí na vstup do školního vzdělávacího procesu ovlivňují, dále si autorka klade za cíl provést výzkumné šetření školní připravenosti u konkrétního žáka 1. ročníku ZŠ a na základě výsledků studie odborně zhodnotit, zda je žák na vstup do procesu školního vzdělávání dostatečně připraven, či nikoliv.

Stanovené cíle byly splněny.

2. Obsahové zpracování

Předkládaná práce je přehledně rozdělena do několika sekcí, jež lze obecně shrnout pod hlavičky: úvod, teoretická část, praktická část, závěr.

V úvodní kapitole autorka stanovuje cíle a strukturu práce, stručně se zabývá také zvolenými pracovními metodami. Již zde se však objevuje omezená schopnost diplomantky vhodně pracovat v rámci horizontálního (později rovněž vertikálního) členění textu.

Dlouhé odstavce a složitá souvětí spolu s nepřesným vyjadřováním a nejasně stanovenou terminologií vedou k tomu, že již zpočátku čtenář kontextuálně tápe (např. z textu nevyplývá, zda autorka chápe pojmy „školní zralost“ a „školní připravenost“ jako synonyma, či nikoliv, a to ani po té, co tématu věnuje samostatnou kapitolu, v níž sama tvrdí: „*Považujeme za důležité objasnit nuance mezi termíny... (str. 11)*“, na str. 3 tak autorka uvádí jako zaměření své práce „školní zralost“, v názvu textu však uvádí „připravenost“ atd., spekulativní je rovněž pojem „normalita“ zmiňovaný na str. 2 jako klíčový pro výběr dítěte k případové studii, neboť hned na str. 4 autorka uvádí, že i lehce podprůměrné dítě je dle odborníků pro školu zralé, na téže straně konstatuje, že: „*Strukturu osobnosti předškolního dítěte nelze definovat tak, aby šlo porovnat jedince mezi sebou navzájem nebo s nějakou normou...*“, ba co víc, pojem „normalita“ souvisí s charakterem skupiny a u jiné případové studie by pak onou „normalitou“ mohla být právě nezralost, dále se autorka opírá o tzv. „*obecná očekávání vzhledem k ideálním předpokladům pro úspěšnost dětské osobnosti ve školním prostředí*“, a to jak na str. 2, tak v závěru na str. 64, nikde však lexém „ideální předpoklady“ potažmo „úspěšnost“ nespécifikuje, není tedy jasné, zda je „úspěšnost“ rovna „připravenosti“, „ideál“ roven „obecnému předpokladu“ apod.).

Teoretickou část práce tvoří dvě větší kapitoly. První je věnována dítěti předškolního věku, a to jednak jeho vývoji, faktorům, jež tento vývoj ovlivňují, a dále legislativě související s předškolním vzděláváním. V druhé sekci se autorka věnuje problematice vstupu dítěte do školy.

Diplomantka de facto předkládá rešerši odborné literatury zabývající se danou problematikou. Činí tak velmi podrobně a zodpovědně. Je zřejmé, že se seznámila s celou škálou odborných publikací, jejichž obsah předkládá a porovnává. Věnuje tak pozornost tělesné zralosti a motorickému vývoji dítěte, psychosociálnímu a emočnímu vývoji, vývoji obecných schopností. Neopomíná ani vliv rodiny, MŠ, přípravné třídy, zabývá se průběhem zápisu do 1. třídy a shrnuje rovněž základní legislativu vztahující se k tématu.

Byť si diplomantka skrze názvy jednotlivých podkapitol velmi prakticky vymezuje podstatné jevy, o nichž je třeba hovořit, mnohé poznatky pak opakuje v rámci jiných podkapitol, načež vzniklá redundance zbytečně prodlužuje text a odvádí čtenáře od podstaty práce.

V závěru každé sekce autorka shrnuje nejdůležitější poznatky a vyzdvihuje přitom klady systematického předškolního vzdělávání. Sama se však k žádné z mnoha nabízených alternativ, jak se k problematice školní zralosti/připravenosti odborně stavět, nepřiklání, ani nenaznačuje, jaké nástroje zvolí v rámci plánovaného výzkumu. To pak stěžuje čtenáři schopnost orientovat se ve výzkumné části práce.

Následuje praktická část: případová studie zaměřená na připravenost konkrétního žáka 1. ročníku na školní výuku.

Autorka zprvu popisuje cíle šetření, průzkumné otázky a zvolenou metodologii. Klade si za cíl analyzovat průběh adaptace vybraného žáka na nové prostřední (včetně sociální skupiny a pedagoga), dále se hodlá zaměřit na to, jak žák zvládá obecné činnosti ve vyučovacím procesu a jak zvládá učivo v jednotlivých vyučovacích předmětech. To vše skrze pozorování, neformální rozhovory s pedagogem, rozbor vybraných oficiálních dokumentů i prostřednictvím následkové praxe (celkem 20 hodin v průběhu 14 dnů v polovině října).

Zde je nutno ocenit snahu diplomantky o vskutku detailní a erudovaný výzkum, jemuž věnovala značné úsilí. Právě v této části lze také v mnohem větší míře vystopovat autorčino osobní zaujetí – smysluplná argumentace, tvorba originálních posudkových tabulek, různorodé metody práce, vlastnoruční zápisky z následků, jasná odborně podložená stanoviska atd.

V praxi tak autorka, domnívám se, prokázala, že je schopna s pomocí vhodně zvolených nástrojů školní připravenost/zralost dítěte vysledovat, což je z hlediska jejího studijního zaměření přínosem.

Závěr práce shrnuje výsledky zjištění, částečně však osvětluje i nejasnosti z předešlých kapitol, proto by některé pasáže obsahově zapadaly spíše do úvodu.

3. Formální úprava

Po formální stránce jde o práci kvalitní. Text je však místy nepřehledný kvůli dlouhým odstavcům obsahujícím informace, jež spolu obsahově nesouvisejí vůbec, či jen úzce. Místy dochází k odklonu od pravidelného označování vertikálních složek textu – nadpisy, citace, odrážky (např. str. 6, 12, 19, 28).

Problém s pochopením smyslu textu dávají čtenáři rovněž některá špatně zvolená slovní spojení, složité větné konstrukce (např. „...V *dětském kolektivu se předškolák učí zastávat vedoucí úlohu toho, kdo se nechává vést...*“, str. 17), často se také objevuje chyba ve shodě podmětu s přísudkem (např. *dítě/neznalý, rodina/mohou* na str. 28, *kritéria/byly formulovány* na str. 33), chyba v interpunkci (př. str. 30, 58), ne vždy je dobře skloňováno zájmeno *jenž* (př. str. 36).

Autorka rovněž, patrně vlivem přepisu poznámek, nedodrží časovou souslednost, (např. „*Dalo by se konstatovat, že adaptace na třídní kolektiv probíhala na počátku školního roku příznivě a nic nenasvědčuje problémům...*“, str. 40, podobně str. 46, kde je použitý pojem „současnost“ poměrně matoucí).

V práci se také objevují stylisticky nevhodně použité výrazy (např. „*Přesto jsme si v tabulce některými formulacemi pomohli...*“, str. 45).

4. Stručný komentář hodnotitele

Téma práce je zajímavé a s přihlédnutím k oboru diplomantky jistě i potřebné. Po stránce praktické se jej navíc chopila úspěšně. Pakliže by však autorka chtěla prosazovat testování žáků 1. ročníků ZŠ jako povinné, případně sama navrhovat vhodné testovací nástroje, vidím ještě prostor pro odborný růst v oblasti teoretické, metodologické a zčásti i argumentační.

5. Otázky a připomínky doporučené k bližšímu vysvětlení při obhajobě

1. Jak vnímáte rozdíl mezi školní zralostí a školní připraveností (pakliže jej vnímáte)?
2. Do jaké míry je návrh na odložení školní docházky v souladu s inkluzí? Nejedná se spíše o exkluzi?

6. Navrhovaná známka: Velmi dobře

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Datum: 4. 6. 2019

Podpis:

Jméno Příjmení (hodnotitele)
KČJ FPE ZČU